

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

การศาสนา, กรม. พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง. เล่ม ๑๑. พระนคร: กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๑๔.

กิตติยวดี ชาญประโคน. การศึกษาพระพุทธรูปประจำพระระเบียงชั้นในรอบพระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๗.

คำให้การขุนหลวงวัดประดู่ทรงธรรม เอกสารจากหอหลวง. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทยฯ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, ๒๕๓๔.

คำให้การชาวกรุงเก่า คำให้การขุนหลวงหาวัด และพระราชพงศาวดารกรุงเก่า ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คลังวิทยา, ๒๕๑๕.

คึกคอก กันตามระ. การศึกษาวิวัฒนาการและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของศิลปะและสังคมจากรูปลักษณ์พระพุทธรูปปฏิมากร. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

คึกฤทธิ์ ปราโมช, หม่อมราชวงศ์. พระพุทธรูปโบราณในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม. ใน วัดพระเชตุพนฯ ครบสองร้อยปี (๒๓๓๒-๒๕๓๒), หน้า ๕๓-๕๖. กรุงเทพฯ: บัณฑิตการพิมพ์, ๒๕๓๒. (จัดพิมพ์ในงานวัดพระเชตุพนครบสองร้อยปี (๒๓๓๒-๒๕๓๒) วันอดีตเจ้าอาวาสวัดพระเชตุพน และดิถีคล้ายวันสิ้นพระชนม์ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (ปุ่น ปุณฺณสิริ) สมเด็จพระสังฆราช ๗ ธันวาคม ๒๕๓๒).

จดหมายเหตุ รัชกาลที่ ๓ เล่ม ๔. กรุงเทพฯ: หอสมุดแห่งชาติ, ๒๕๓๐. (รัฐบาลในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จัดพิมพ์ทูลเกล้าฯ ถวายสนองพระมหากรุณาธิคุณ ในนามกรมศิลปากรพระเกียรติวันพระบรมราชสมภพ ครบ ๒๐๐ ปี พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พุทธศักราช ๒๕๓๐).

จดหมายเหตุความทรงจำ ของ กรมหลวงนรินทรเทวี พิมพ์พร้อมกับฉบับเพิ่มเติม (พ.ศ. ๒๓๑๐-๒๓๔๑) และ พระราชวิจารณ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (เฉพาะตอน พ.ศ. ๒๓๑๐-๒๓๖๓). พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๕๐๙. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ นางสาวเรียบ วิเศษกุล ณ เมรุวัดธาตุทอง พระโขนง วันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๐๙).

จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. รวมพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่อง ประชุมประกาศรัชกาลที่ ๔. กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา,

๒๕๔๘. (คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จัดพิมพ์เป็นที่ระลึกในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี วันที่ ๑๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗).

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. บูรพภาคพระธรรมเทศนาเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เลี้ยงเชียง, ๒๕๔๗. (จัดพิมพ์ถวายแด่พระเถรานุเถระที่ได้รับพระราชทานสถาปนาเลื่อนและตั้งสมณศักดิ์เป็นกรณีพิเศษ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๔๗).

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. พระราชปรารภของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่อง พระพุทธชินราช. ใน เมืองพิษณุโลกและพระพุทธชินราช, หน้า ๒๗-๖๑. พระนคร: บริษัท ประชาช่าง จำกัด, ๒๕๙๖. (นายพลตำรวจเอก เผ่า ศรียานนท์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย พิมพ์ถวายสนองพระคุณในงานพระราชทานเพลิงศพ พลเอก พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นอดิศรอุดมศักดิ์ ณ พระเมรุวัดเบญจมบพิตร วันที่ ๑๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๙๖).

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. พระราชพิธีสิบสองเดือน. พิมพ์ครั้งที่ ๑๔. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศิลปาบรรณาคาร, ๒๕๑๖.

จุลทัศน์ พยาฆรานนท์. ศิลปกรรมในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก. ใน นิราศท่าดินแดง หลวงยุครัตนราชบุรี ศิลปกรรมในสมัยรัชกาลที่ ๑, หน้า ๑๐๓-๒๙๓. กรุงเทพฯ: บัณฑิตการพิมพ์, ๒๕๒๒. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ หม่อมหลวงวงศ์ สุรวงศ์วิวัฒน์ ต.จ. ณ สุสานหลวง วัดเทพศิรินทราวาส วันจันทร์ที่ ๓๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๒๒).

ฉันทิชย์ กระแสสินธุ์. ประวัติวัดไตรมิตรวิทยาราม และพระพุทธรูปทองคำสุโขทัยไตรมิตร. กรุงเทพฯ: คณะสงฆ์วัดไตรมิตรวิทยาราม, ๒๕๔๕. (พิมพ์เป็นมูทิตาสักการะแด่ พระพรหมเวที ศรีสังฆโสภณ วิมลศีลาจาร สุวิธานปริยัติกิจ ตรีปิฎกบัณฑิต มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี).

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. พุทธศาสนาและการรวมอาณาจักรสมัยต้นอยุธยา : ๑๘๙๓-๑๙๙๑. วารสารธรรมศาสตร์ ๖ (มิถุนายน-กันยายน ๒๕๑๙): ๓๙-๕๑.

ชื่นสุข กาญจนกัญญวงค์. พระพุทธรูปสมัยรัชกาลที่ ๓ - รัชกาลที่ ๕ : การเปลี่ยนแปลงคติการสร้างและรูปแบบศิลปกรรม. สารนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๗.

โชติ กัลยาณมิตร. พจนานุกรมสถาปัตยกรรมและศิลปะเกี่ยวเนื่อง. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, ๒๕๔๘.

ตำราขนานภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. ความทรงจำ. พระนคร: สำนักพิมพ์
บรรณาการ, ๒๕๑๔.

ตำราขนานภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. ตำนานพระพุทธรูปเจดีย์. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๕.

ตำราขนานภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. ตำนานพระพุทธรูปสำคัญ.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๘.

ตำราขนานภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. ตำนานพระพุทธรูปสำคัญ. พระ-
นคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, ๒๕๐๔. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ คุณแม่ทองดี
นพรัตน์ ณ ฌาปนสถานกองทัพบก วัดโสมนัสวิหาร ๓๐ ตุลาคม ๒๕๐๔).

ตำราขนานภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. ไทยรบพม่า. พิมพ์ครั้งที่ ๖. พระ-
นคร: แพร่พิทยา, ๒๕๑๔.

ตำราขนานภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. ประชุมพระนิพนธ์เกี่ยวกับตำนาน
ทางพระพุทธศาสนา. พระนคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, ๒๕๑๔. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ใน
งานพระราชทานเพลิงศพ พระเทพคุณาธาร (ผล ชินปุตโต) ณ ฌาปนสถานวัดพระพิเรนทร์
วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๑๔).

ตำราขนานภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. ประวัติวัดมหาธาตุ ภาคต้น. พิมพ์
ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์, ๒๕๔๑. (อนุสรณ์ในงานบำเพ็ญบุญ
อายุสมมงคลครบ ๘๐ ปี พระสุนทรธำมณี (บุญเลิศ ทตตสุทธิ) ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๑).

ตำราขนานภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. ปาฐกถา ว่าด้วยมูลเหตุแห่งการสร้าง
วัดในประเทศสยาม. ใน ชุมนุมปาฐกถา แสดงที่สามัคยาจารย์สมาคม, พิมพ์ครั้งที่
๓. หน้า ๕๒-๗๗. พระนคร: องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๑๔.

ตำราขนานภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. พระราชพงศาวดารกรุงรัตน-
โกสินทร์ รัชกาลที่ ๒. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร, ๒๕๔๖.

ตำราขนานภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. เรื่องโบราณคดี จากลายพระหัตถ์
สมเด็จพระเจ้า กรมพระยาดำรงราชานุภาพ กับของศาสตราจารย์ หลวงบริบาลบุรีภัณฑ์
คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร. พระนคร: ศิลปบรรณาการ, ๒๕๐๓.

ตำราขนานภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. เรื่องประดิษฐานพระสงฆ์สยามวงศ์
ในลังกาทวีป. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ: ธนาคารกรุงเทพ จำกัด, ๒๕๓๑. (ที่ระลึก
สมโภชหิรัณยบัฏพระธรรมปิฎกยาดิ ๒๔ เมษายน ๒๕๓๑).

ตรี อมาตยกุล. ทัศนศาสตร์. พระนคร: โรงพิมพ์กรมสรรพสามิตต์, ๒๕๐๖. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ใน

งานพระราชทานเพลิงศพ ขุนสมบุรณวรรษัต (พยางค์ อินทรครรชิต) ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม วันที่ ๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๐๖).

ตำนานวัดบวรนิเวศวิหาร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๖. (จัดพิมพ์ในวโรกาสงานฉลองพระชนมายุ ๙๐ พรรษา สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก วันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖).

ตำนานวัดกุฎสถานต่าง ๆ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสถาปนา. พระนคร: กรมศิลปากร, ๒๕๑๕. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายจำเนียร นครประศาสน์ ณ เมรุวัดพระพิเรนทร์ พระนคร วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๕).

ทิพากรวงศ์ (ข้า บุนนาค), เจ้าพระยา. พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๑. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๒๖.

ทิพากรวงศ์ (ข้า บุนนาค), เจ้าพระยา. พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๑ ฉบับเจ้าพระยาทิพากรวงศ์ ฉบับตัวเขียน. นฤมล ธีรวัฒน์: ผู้ชำระต้นฉบับ; นิธิ เอียวศรีวงศ์: บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อมรินทร์วิชาการ, ๒๕๓๙.

ทิพากรวงศ์ (ข้า บุนนาค), เจ้าพระยา. พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๒ ฉบับเจ้าพระยาทิพากรวงศ์ ฉบับตัวเขียน. นฤมล ธีรวัฒน์: ผู้ชำระต้นฉบับ; นิธิ เอียวศรีวงศ์: บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อมรินทร์, ๒๕๔๘.

ทิพากรวงศ์มหาโกษาธิบดี (ข้า บุนนาค), เจ้าพระยา. พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๓. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพฯ: สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร, ๒๕๔๗.

ทิพากรวงศ์มหาโกษาธิบดี (ข้า บุนนาค), เจ้าพระยา. พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๔. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๔๘. (คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จัดพิมพ์เป็นที่ระลึกในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี วันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗).

ธีรชัย พูลท้วม. พระพุทธรูปสมัยต่าง ๆ. ใน วัดพระเชตุพนฯ ครบสองร้อยปี (๒๓๓๒-๒๕๓๒), หน้า ๕๗-๑๔๘. กรุงเทพฯ: บัณฑิตการพิมพ์, ๒๕๓๒. (จัดพิมพ์ในงานวัดพระเชตุพน ครบสองร้อยปี (๒๓๓๒-๒๕๓๒) วันอดีตเจ้าอาวาสวัดพระเชตุพน และดิถีคล้ายวันสิ้นพระชนม์ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (ปุ่น ปุณฺณสิริ) สมเด็จพระสังฆราช ๗ ธันวาคม ๒๕๓๒).

น. ณ ปากน้ำ. ถาม-ตอบ ศิลปะไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สารคดี, ๒๕๔๐.

น. ณ ปากน้ำ. พจนานุกรมศิลป์. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, ๒๕๓๐.

- นริศรานูวัตติวงศ์, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยา. และสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ. สาส์นสมเด็จพระ. เล่ม ๑, ๔, ๑๕, ๒๐, ๒๓. พระนคร: องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๐๕.
- นฤมล ธีรวัฒน์. พระราชดำริทางการเมืองของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕.
- นางนพมาศ หรือตำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์. พิมพ์ครั้งที่ ๑๓. พระนคร: โรงพิมพ์กัณฑ์ประดิษฐ์, ๒๕๐๘. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นางสะสุไร ตูลายาน ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๐๘).
- นำเที่ยวเมืองโบราณ. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, ๒๕๓๙.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. กรุงแตก. พระเจ้าตากฯ และประวัติศาสตร์ไทย ว่าด้วยประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์นิพนธ์. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๕.
- บริหารบุรีภัณฑ์, หลวง. โบราณวัตถุสถานในจังหวัดกำแพงเพชร. ใน คำบรรยายสัมมนาโบราณคดีสมัยสุโขทัย พ.ศ. ๒๕๐๓, หน้า ๒๒๐-๒๒๙. พระนคร: กรมศิลปากร, ๒๕๐๗. (จัดพิมพ์เนื่องในงานเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ रामคำแห่งจังหวัดสุโขทัย วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๗).
- บันทึกรับสั่งสมเด็จพระ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ประทาน ม.ร.ว.สุมนชาติ สวัสดิ์กุล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บำรุงบัณฑิต, ๒๕๓๐.
- บาทหลวง เดอ ชัวซีย์. จดหมายเหตุรายวันการเดินทางไปสู่ประเทศสยาม ในปี ค.ศ. ๑๖๘๕ และ ๑๖๘๖ ฉบับสมบูรณ์. แปลโดย สันต์ ท. โกมลบุตร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, ๒๕๑๖.
- ปรมาณูชิตชิโนรส, สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระ. โคลงต้นเรื่องปฏิสังขรณ์วัดพระเชตุพน. กรุงเทพฯ: คณะสงฆ์วัดพระเชตุพน, ๒๕๔๗. (พิมพ์ประกาศพระเกียรติคุณ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมาณูชิตชิโนรส ๙-๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๗).
- ประชุมจารึกวัดพระเชตุพน. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๔๔. (คณะสงฆ์วัดพระเชตุพนจัดพิมพ์เป็นที่ระลึก สมโภชสิริบุญบัง และฉลองอายุวัฒนมงคล ๘๕ ปี พระธรรมปิฎกบติ (ถาวร ตีสถานุกโร ป.ธ.๔) เจ้าอาวาสวัดพระเชตุพน ๒๖-๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๔).
- ประชุมพงศาวดาร เล่ม ๒๓. พระนคร: องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๑๑.
- ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑. กรุงเทพฯ: กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร, ๒๕๔๒.

ประชุมหมายรับสั่ง ภาค ๔ ตอนที่ ๑ สมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่ง-

เกล้าเจ้าอยู่หัว จ.ศ. ๑๑๘๖-๑๒๐๓. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย
และจัดพิมพ์เอกสารประวัติศาสตร์ และโบราณคดี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี,
๒๕๓๖.

ประชุมหมายรับสั่ง ภาค ๔ ตอนที่ ๒ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่ง

เกล้าเจ้าอยู่หัว จ.ศ. ๑๒๐๓-๑๒๐๕. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย
และจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี,
๒๕๓๗.

ประชุมหมายรับสั่ง ภาคที่ ๒ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการพิจารณาและ
จัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์ สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๒๕.

ประมวลพระนิพนธ์ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส พระราชหัตถ-

เลขา - ลายพระหัตถ์. พระนคร: ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา จำกัด, ๒๕๑๔. (พิมพ์ในงาน
มหาสมณานุสรณ์ครบ ๕๐ ปี แต่วันสิ้นพระชนม์แห่งสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยา
วชิรญาณวโรรส วันที่ ๑-๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๑๔).

ประมวลเอกสารสำคัญเนื่องในการสถาปนาวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕. (ธรรมบรรณาการ ในงานทำบุญฉลอง
ชนมายุครบ ๖ รอบ สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ และพระพรหมจรรย์อาจารย์ วัดเบญจมบพิตร-
ดุสิตวนาราม ๕ มิถุนายน ๒๕๓๕).

ประมวลเอกสารสำคัญเนื่องในการสถาปนาวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม เล่ม ๒.

กรุงเทพฯ: วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม, ๒๕๓๘. (พิมพ์โดยเสด็จพระราชกุศล งานพระ-
ราชทานเพลิงศพ สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (สุวรรณ สุวณฺณโชโต ป.ธ.๗) ณ เมรุหลวงหน้า
พลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๘).

ประวัติวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด

(มหาชน), ๒๕๔๓. (จัดพิมพ์เผยแพร่เนื่องในงานสมโภชครบรอบ ๑๐๐ ปี วัดเบญจม-
บพิตรดุสิตวนาราม วันที่ ๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๓).

ประเสริฐ ณ นคร. สารนิพนธ์ ประเสริฐ ณ นคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,

๒๕๔๑.

ผจญ กิตติประวัติ. พระพุทธรูปทองคำ วัดไตรมิตรวิทยาราม ทางโบราณคดี. ใน บรมราชชนนิ-

ยานุสรณ์, หน้า ๒๙-๔๘. กรุงเทพฯ: วัดไตรมิตรวิทยารามวชิรวิหาร, ๒๕๓๙. (จัดพิมพ์
โดยเสด็จพระราชกุศล ในการพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ สมเด็จพระศรีนคริน-
ทราบรมราชชนนี ณ พระเมรุมาศท้องสนามหลวง ๙-๑๑ มีนาคม ๒๕๓๙).

พงษาวดารกรุงศรีอยุธยา ภาษามคธ แล คำแปล. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๖. (พิมพ์โดยเสด็จพระราชกุศลในงานออกเมรุพระราชทานเพลิงศพ พระธรรมราชานุวัตร (กมล โกวิธ ป.ธ.๖) อดีตผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม อดีตเจ้าคณะภาค ๓ ณ เมรุหลวงหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส กรุงเทพมหานคร วันอาทิตย์ที่ ๑๙ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๖).

พระบรมราชาชาวกัทภวชิราวุธวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยเชชม, ๒๕๑๙.

พระพรหมราชปัญญา. รัตนพิมพ์วงศ์. แปลโดย พระยาปริยัติธรรมธาดา (แพ ตาละลักษมณ์). พิมพ์ครั้งที่ ๓. พระนคร: บริษัท สหภาพการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๑๒. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ นางสุภาพ ตาละลักษมณ์ ณ ฌาปนสถานกองทัพบก วัดโสมนัสวิหาร วันที่ ๑๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๑๒).

พระพุทธรูปที่พระระเบียงพระอุโบสถวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม. กรุงเทพฯ: มูลนิธิเบญจมบพิตร, ๒๕๔๓. (จัดพิมพ์เนื่องในงานสมโภชครบรอบ ๑๐๐ ปี วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม วันที่ ๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๓).

พระโพธิ์รังสี. นิตานพระพุทธรูปสังค. ใน สุจิตต์ วงษ์เทศ (บรรณาธิการ), พระพุทธรูปสังค "จริง" ทุกองค์ไม่มี "ปลอม" แต่ไม่ได้มาจากลังกา, หน้า ๕๑-๙๓. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๖.

พระราชปจจาในชั้นกรุงรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่รัชกาลที่ ๑ - รัชกาลที่ ๕. ๒ เล่ม. พระนคร: องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๑๓.

พระราชพงษาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) กับ พระจักรพรรดิพงศ (จาด). พระนคร: สำนักพิมพ์คลังวิทยา, ๒๕๐๗.

พระราชพงษาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับสมเด็จพระพนรัตน์ วัดพระเชตุพน. พิมพ์ครั้งที่ ๔. พระนคร: สำนักพิมพ์คลังวิทยา, ๒๕๑๔.

พระราชพงษาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา. ๒ เล่ม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพฯ: สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร, ๒๕๔๘.

พิฑูร มลิวัลย์ และไสว มาลาทอง. ประวัติพระพุทธรูปองค์สำคัญ. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๒๔.

พิเศษ เจียจันทร์พงษ์. พระพุทธรูปสังค. ใน สุจิตต์ วงษ์เทศ (บรรณาธิการ), พระพุทธรูปสังค "จริง" ทุกองค์ไม่มี "ปลอม" แต่ไม่ได้มาจากลังกา, หน้า ๓-๔๕. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๖.

เพลินพิศ กำราญ. พระพุทธรูปปฏิมา รัชกาลที่ ๙ ทรงสร้าง. กรุงเทพฯ: กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร, ๒๕๓๓.

- มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. เที่ยวเมืองพระร่วง. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๒๖.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย. พระวินัยปิฎก เล่มที่ ๑ ภาคที่ ๑ มหาวิภังค์ ปฐมภาค และอรรถกถา. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๓.
- มหาสิลา วีระวงส์. ประวัติศาสตร์ลาว. พิมพ์ครั้งที่ ๓. แปลโดย สมหมาย เปรมจิตต์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๐.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพฯ: นานมี-บุ๊คส์พับลิเคชันส์, ๒๕๔๖.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมศัพท์วรรณคดีไทย สมัยสุโขทัย ศิลาจารึกพ่อขุนราม-คำแหงมหาราช หลักที่ ๑. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๔.
- ราชบัณฑิตยสถาน. วัดราชสิทธิารามราชวรวิหาร. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๕. (จัดพิมพ์เป็นที่ระลึกงานถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน พุทธศักราช ๒๕๔๕).
- วนรัตน์, สมเด็จพระ. สังคีตยวงค์ พงศาวดาร เรื่องสังคายนาพระธรรมวินัย. แปลโดย พระยาปริยัติธรรมธาดา (แพ ตาลลักษมณ). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๑. (ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์พระราชทาน ในงานพระราชทานเพลิงศพ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (วน จูติญาณมหาเถร) ณ เมรุหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส วันที่ ๓ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๒๑).
- วรรณกรรมและประวัติศาสตร์, กอง. พระพุทธรูปสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร, ๒๕๔๕.
- วัชรวิ วัชรลินธุ์. วัดพระเชตุพน : มัชฌิมประเทศอันวิเศษในชมพูทวีป. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๘.
- เวลา, วอลเตอร์ เอฟ. แผ่นดินพระนั่งเกล้าฯ. แปลโดย นิจ ทองโสภิต. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร, ๒๕๓๐. (รัฐบาลในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จัดพิมพ์ทูลเกล้าฯ ถวายสนองพระมหากรุณาธิคุณ ในพระราชพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทาน ในนามวงเฉลิมพระเกียรติวันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว วันอังคารที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐).
- วุฒิชัย มูลศิลป์. บทบาทของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถในการรวมสุโขทัยเข้ากับอยุธยา. ใน หนังสือรวมบทความทางวิชาการโครงการศูนย์สุโขทัยศึกษา, หน้า ๕๗-๖๖. นนทบุรี: ศูนย์สุโขทัยศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๗. (จัดพิมพ์ในโอกาสครบรอบ ๑๖ ปี สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย-

- ธรรมาริราช ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔).
- ศรีศักร วัลลิโภดม. กฎหมายตราสามดวงกับความเชื่อของไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, ๒๕๔๕.
- ศักดิ์ชัย สายสิงห์. ศิลปะสุโขทัย : บทวิเคราะห์หลักฐานโบราณคดี จารึกและศิลปกรรม. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๗.
- ศานติ ภัคดีคำ. จิตรกรรมฝาผนังเรื่อง "ทำวมหามพู่" พระอุโบสถ วัดนางนองวรวิหาร. วารสารเมืองโบราณ ๓๒ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๔๙): ๓๒-๔๔.
- ศิลปากร, กรม. กฎหมายตราสามดวง. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร, ๒๕๒๑.
- ศิลปากร, กรม. จารึกสมัยสุโขทัย. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร, ๒๕๒๗. (จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสฉลอง ๗๐๐ ปี ปลายสื่อไทย พุทธศักราช ๒๕๒๖).
- ศิลปากร, กรม. ประวัติวัดพนัญเชิงวรวิหาร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๑๖. (พิมพ์แจกในงานกุศลพระราชทาน ณ วัดพนัญเชิงวรวิหาร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วันพฤหัสบดีที่ ๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๑๖).
- ศิลปากร, กรม. ประวัติวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการดำเนินงานฉลองพระชนมายุ ๙๐ พรรษา สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, ๒๕๓๑. (จัดพิมพ์ทุนถวายการฉลองพระชนมายุ ๙๐ พรรษา สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (วาสนมหาเถระ) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ในพระบรมราชูปถัมภ์ วันพุธที่ ๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑).
- ศิลปากร, กรม. ประวัติวัดอรุณราชวราราม. พระนคร: คณะกรรมการพิจารณาแผนการบูรณะพระปรางค์วัดอรุณราชวราราม, ๒๕๑๑. (จัดพิมพ์ในการเสด็จพระราชดำเนินทรงยกพระมหามงกุฎยอดพระปรางค์วัดอรุณราชวราราม ในงานฉลองวันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๑).
- ศิลปากร, กรม. วรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ เล่ม ๑ คัมภีร์มหาวงศ์. กรุงเทพฯ: กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร, ๒๕๓๔.
- ศิลปากร, กรม. วรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ เล่ม ๔ ชินกาลมาลีปกรณ์. กรุงเทพฯ: กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร, ๒๕๓๙.
- ศิลปากร, กรม. วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม ๓. กรุงเทพฯ: กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร, ๒๕๓๑.
- ส. เขาวนันท. ประวัติพระพุทธรูปทองคำสุโขทัยไตรมิตร. กรุงเทพฯ: บริษัท นิวกราฟิคอาร์ท ๒๔ จำกัด, ๒๕๓๔.
- สงวน รอดบุญ. พุทธศิลป์รัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, ๒๕๒๖.

- สมชาย พุ่มสอาด. พระภูมิพลพุทธปฏิมา. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรรถภูมิ, ๒๕๓๓.
- สมมตอมรพันธุ์, พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระ. ประกาศการพระราชพิธี. ๒ เล่ม. กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๐๘.
- สันติ บันดิตพรหมชาติ. ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์กับสถาบันสงฆ์ : ศึกษากรณีพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาประวัติศาสตร์ บันดิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๘.
- สันติ เล็กสุขุม. จิตรกรรมไทยสมัยรัชกาลที่ ๓ : ความคิดเปลี่ยน การแสดงออกก็เปลี่ยนตาม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, ๒๕๔๘.
- สันติ เล็กสุขุม. เจดีย์ : ความเป็นมาและคำศัพท์เรียกองค์ประกอบเจดีย์ในประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๐.
- สันติ เล็กสุขุม. ประวัติศาสตร์ศิลปะไทย (ฉบับย่อ) : การเริ่มต้นและการสืบเนื่องงานช่างในศาสนา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, ๒๕๔๔.
- สายชล สัตยานุรักษ์. พระแก้วมรกต : จากล้านนาสู่ล้านช้างถึงกรุงธนบุรี-กรุงเทพฯ. ศิลปวัฒนธรรม ๒๕ (เมษายน ๒๕๔๗): ๑๖๓-๑๖๙.
- สายชล สัตยานุรักษ์. พระแก้วมรกต : จากล้านนาสู่ล้านช้างถึงกรุงธนบุรี-กรุงเทพฯ. ศิลปวัฒนธรรม ๒๕ (พฤษภาคม ๒๕๔๗): ๙๒-๙๙.
- สายชล สัตยานุรักษ์. พระแก้วมรกต : จากล้านนาสู่ล้านช้างถึงกรุงธนบุรี-กรุงเทพฯ. ศิลปวัฒนธรรม ๒๕ (มิถุนายน ๒๕๔๗): ๑๖๐-๑๖๘.
- สายชล สัตยานุรักษ์. พระแก้วมรกต : จากล้านนาสู่ล้านช้างถึงกรุงธนบุรี-กรุงเทพฯ. ศิลปวัฒนธรรม ๒๕ (กรกฎาคม ๒๕๔๗): ๑๕๕-๑๖๑.
- สายชล สัตยานุรักษ์. พุทธศาสนากับแนวคิดทางการเมืองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (พ.ศ. ๒๓๒๕-๒๓๕๒). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๖.
- สำนักพระราชวัง. พระพุทธนวราชูปถัมภ์. กรุงเทพฯ: สำนักพระราชวัง, ๒๕๑๖. (ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในการพระราชทานเพลิงศพ นางดิน เมืองสมบูรณ ณ ฌาปนสถาน วัดพลับพลายชัย อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี วันที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๖).
- สินชัย กระบวนแสง. ประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: ศูนย์สุโขทัยศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, ๒๕๒๐.
- สุนทร ชุตินทรานนท์. พม่ารบไทย : ว่าด้วยการสงครามระหว่างไทยกับพม่า. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๗.
- สุภัทรรติ ดิศกุล, หม่อมเจ้า. พระพุทธรูปสำคัญสมัยรัตนโกสินทร์. วารสารมหาวิทยาลัย

ศิลปากร ฉบับพิเศษกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี ๔-๕ (ธันวาคม ๒๕๒๓-ธันวาคม ๒๕๒๕): ๘๙-๑๑๒.

สุภัทรดิศ ดิศกุล, หม่อมเจ้า. ศิลปะในประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์-พริ้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด, ๒๕๓๔.

สุภาพรรณ ณ บางช้าง. พุทธศาสนาในสมัยสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, แผนกวิชาภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘.

สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์, หม่อมราชวงศ์. พระพุทธปฏิมาในพระบรมมหาราชวัง. กรุงเทพฯ: สำนักพระราชเลขาธิการ, ๒๕๓๕.

เสมอชัย พูลสุวรรณ. สัญลักษณ์ในงานจิตรกรรมไทยระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๙ ถึง ๒๔. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙.

แสงสุรีย์ ลดาวัลย์, หม่อมราชวงศ์. ฉลองพระองค์-พระพุทธปฏิมากร. สารานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๙ (๒๕๑๒-๒๕๑๓): ๕๗๘๑-๕๗๘๗.

แสงโสม เกษมศรี, หม่อมราชวงศ์ และวิมล พงศ์พิพัฒน์. ประวัติศาสตร์กรุงรัตนโกสินทร์ เล่ม ๑ รัชกาลที่ ๑ - รัชกาลที่ ๓ พ.ศ. ๒๓๒๕ - พ.ศ. ๒๓๙๔. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร, ๒๕๒๕. (จัดพิมพ์เนื่องในการสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๕).

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายสันติ วงศ์จรรยาภรณ์ เกิดเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๑๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๒๓ ที่โรงพยาบาลกรุงเทพคริสเตียน กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) สาขาวิชาศิลปศาสตร์ โปรแกรมวิชาภาษาไทย จากคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏธนบุรี (ปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี) ในปีการศึกษา ๒๕๔๕ สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปีการศึกษา ๒๕๔๗ ได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา ๒๕๔๖ และระหว่างศึกษาได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยของท่านผู้หญิงเชษฐพิศลยบุตร ประจำปีการศึกษา ๒๕๔๔ จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)